

KÜRT KİMLİĞİNE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILARA İLİŞKİN BASIN TARAMASI RAPORU

Son yıllarda Türkiye'deki toplumsal davranış biçimlerini; ayrıştırma, ötekileştirme, kutuplaştırma, dışlama gibi kavramlarla tanımlayan; kişilerin etnik, cinsel, bölgesel, inançsal farkları nedeniyle ilgili davranış kalıplarına uğradıklarını savlayan çok sayıda haber ve çalışmayla karşılaşyoruz.

Ağırlıklı olarak Mülteciler, Kadınlar, LGBT+İ Bireyler, Kürtler ve Aleviler işaretlenerek gerçekleşen bu davranış kalıplarına dair haberler ve olaylar Türkiye'de artan biçimde "İrkçılık" tartışmalarını da gündeme getirmiş durumda.

Konuya ilişkin yapılan araştırmaların önemli kısmı ağırlıklı olarak "Türkiye'de ayrımcılık hallerine" ilişkin verilere odaklanmış olmakla birlikte; artık "İrkçılık" kavramının da güncelleştirilerek olay ve olguların tariflendiğine tanıklıklar artıyor.

Özellikle son yıllarda Kürt kimliğine sahip yurttaşlara ilişkin yönelimler "İrkçılık" kavramının daha yaygın gündeme gelmesini sağlıyor. Türkiye'nin batı illerinde Kürt kimlikli yurttaşlara dönük fiziksel saldırılara varan yönelimler kamuoyunda ideolojik bir form olarak "İrkçılık" saiki ile tanımlanmaya başladı bile.

Konunun önemine binaen, "Kürt Kimlikli yurttaşlara ırkçı yönelim" olarak tariflenen, "iktidar ve destekçilerinin ayrıştırıcı, kutuplaştırıcı söylem ve politikaları" ile arttığı savlanan fiziksel saldırı içeren olaylara ilişkin Sosyo-Politik saha Araştırmaları Merkezi olarak son 6 yıla ait basın taraması gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleşen taramaya göre sadece 2021 yılının ilk 8 ayı içerisinde, Kürtlere yönelik bahsedilen saiklerle basında en az 9 saldırı haberi yer almıştır. 12 Mayıs 2021'de ilk olarak Konya'da Karşlı Dedeoğlu ailesine yönelik linç girişimiyle başlayan (akabinde 30 Temmuz tarihinde aynı aileden 7 kişinin katledilmesine kadar varan), HDP İzmir il binasında Deniz Poyraz'ın ve sonrasında yine Konya'da Hakim Dal'ın öldürülmesi ve Ağustos başında Antalya/Elmalı'da mevsimlik işçi olarak çalışan Kuğra ailesinin linç edilerek çalıştıkları yerden kovulmalarıyla devam eden olaylar zinciri bu basın taraması gerçekleştiği esnada henüz durulmamıştır.

Kamuoyunda "çözüm süreci" olarak adlandırılan sürecin terkedilmesinin ardından, 2015 yılından itibaren artarak gündeme gelen ve bugün "Kürtlere dönük ırkçı saldırılar" olarak da tariflenen yönelimlere ilişkin, Mezopotamya Ajansı, Evrensel gazetesi, Bianet.org gibi yayın ve internet siteleri üzerinden gerçekleşen medya taramasına göre; Kürt kimliği nedeniyle en az 45 fiziksel saldırı olayının gerçekleştiği, bu olaylar neticesinde en az 16 insanın yaşamını yitirdiği ve en az 100 civarı insanın bu saldırılardan etkilendiği görülmüştür. (Tablo-1)

Bu ve benzeri olaylar zincirinin olası etki ve sonuçları üzerine henüz gerçekleşmiş yeterli araştırmalar olmamakla beraber, Türkiye de yaşayan farklı kimliklere ilişkin araştırmalar; Kürtlerin önemli bir kesiminin kendilerini güvende hissetmediklerini, bu bağlamda özellikle batı illerinde dil ve kültürel aidiyetlerini gizleme, aidiyetlerinden uzaklaşma, görünmez kılma gibi eğilimler içine girdiğini, kamusal alanda tedirginlik hissiyatlarının arttığını göstermektedir.

Sosyo-Politik Saha Araştırmaları Merkezi'nin Şubat 2021'de gerçekleştirdiği ‘‘Türkiye’de Türkçe Dışında kullanılan Anadillere Dair Saha Araştırma Raporu’’ başlıklı [alışmasının](#) bu konuda önemli ve uyarıcı veriler içerdiğine işaret etmek gerekecektir.

Örneğin; Anadilini %94,9 oranında Kürtçe olarak tarifleyen ilgili araştırma grubunun, bu dili sokakta/sosyal hayatta kullanma oranı toplamda %37,6’da kalmaktadır. (Tablo-2)

Aynı araştırmaya göre anadili nedeni ile resmi devlet dairelerinde, okulda, hastanede, sokakta, toplu taşımada, iş ortamında gündelik hayat akışının sürdüğü pek çok kamusal alanda ayrımcılığa uğradığını, dışlandığını düşünenerin oranı hiç de azımsanmayacak orandadır.

Bahsi geçen çalışmada ilgili konulardaki verilere baktığımızda, Devlet Dairelerinde hiç ayrımcılığa uğramadığını düşünenerin oranı sadece %5,3 iken; Sosyal evresinde Hiçbir zaman ayrımcılığa uğramadığını söyleyenlerin oranı %21,3 olarak ölçülmüştür. Yine devamla, Sosyal Medyada Hiçbir zaman ayrımcılığa uğramadığını düşünenerin oranı %12,4; İş Ortamında Hiçbir zaman ayrımcılığa uğramadığını düşünenerin oranı %21,8; Yaşadığı Kentte Hiçbir zaman ayrımcılığa uğramadığını düşünenerin oranı ise %24,6’da kalmıştır. (Tablo-3)

Ayrıca Saha Merkezinin İlgili [alışmasında](#) görüşmecilerin en az 3’te ikisi değişik oranlarda ayrımcılığa maruz bırakıldıklarını ifade etmişlerdir. Araştırma verileri anadilin, ayrımcılığa maruz bırakılmada önemli bir etken olduğunu göstermiştir. İlgili araştırma; bu ayrımcılık ve dolayımında gelişen ırkçı yönelimler nedeniyle, kimliği güçlü biçimde işaretleyen anadilin kullanılmasına dönük, Kürtlerde yaygın bir oto-sansür davranışının geliştiğini de göstermektedir. Ayrıca anadilin artık bir kesim Kürt nezdinde ‘tehlike üreten unsur’ olarak algılanıp, kullanımından kaçınılmaya başlandığına da veriler işaret etmektedir.

Bu bağlamlar içerisinde Kürtlere dönük yönelimler ve Kürtlerdeki etkiye ilişkin bir veri oluşturması beklentisiyle çalışma iki bölümden oluşmuştur; Birinci bölümde 2015 sonrası Kürt yurttaşlara kimliklerinden kaynaklı olduğu düşünölen salt fiziksel saldırıları konu alan haberler (yıl, yer, olay ve kişiler); İkinci bölümde ise Sosyo Politik saha Araştırmaları Merkezi'nin, Türkiye'nin 42 kent merkezinde, kendini Kürt olarak tarifleyen 1476 yurttaşın katılımı ile Şubat 2021 tarihinde gerçekleştirdiği ‘‘Türkçe dışında kullanılan anadillere dair saha araştırma raporu’’ başlıklı araştırmanın konu içeriğine ait veriler yer almıştır.

I.BÖLÜM

TABLO-1

	KİŞİ	Cinsiyet	OLAY	YER	TARİH
1	A.O.		6.sınıf öğrencisi çocuk okulda Kürtçe konuştuğu için darp edildi ve okuldan uzaklaştırıldı	Erzurum	13.03.2015
2	Sedat Akbaş	Erkek	Cep telefonuyla kürtçe konuştuğu esnada saldırıya uğradı ve öldürüldü	İstanbul/ Kâğıthane	08.09.2015
3	İbrahim Çay	Erkek	Asker cenazesi sonrası sosyal medya fotoğrafları bahane edilerek ırkçı saldırıya maruz bırakılıp, zorla Atatürk büstü öptürülerek fotoğrafları çekildi. Bu esnada kalabalık "ip getirin bunu asalım, Kürtlere ibret olsun" diyerek tehditlerini sürdürdüler	Muğla	08.09.2015
4			Kente gelen polis cenazeleri bahane edilerek 2 gün boyunca Kürtlere ait en az 27 iş yeri yakılıp talan edildi	Antalya/Alanya	08- 09.09.2015
5	Muhammed Hakkı Etis	Erkek	İş başvurusu yapmak için gittiği Sefaköy'de 3 kişi tarafından durdurularak kimliği kontrol edilmek istendi. Zorla kimlik sorgulamasına tabi tutulan Etis, kimliğini göstermek istememesi üzerine, 3 kişi tarafından ırkçı saldırıya maruz kaldı. İrkçı grubun beyzbol sopaları ile öldürmek amaçlı saldırdığı Etis, vücuduna aldığı ağır darbeler sonucu bayıldı. Etis, çevredeki yurttaşların yardımıyla hastaneye kaldırıldı.	İstanbul/Sefaköy	10.09.2015
6	Selim Serhed	Erkek	Kürtçe şarkı söylediği için ırkçı bir grup tarafından öldürüldü	İstanbul/Avcılar	24.10.2015
7	Eren Sömer Ufuk çelik	Erkek	İnşaat işçisi olarak çalıştıkları Uşak'ta Kürtçe konuştukları için ırkçı bir grubun bıçaklı saldırısına maruz bırakıldılar	Uşak	26.04.2016
8	Pınar Çetinkaya	Kadın	Yurtta kalan üniversite öğrencisi Pınar Çetinkaya, ailesiyle telefonda Kürtçe konuştuğu için "örgüt propagandası" yaptığı iddiasıyla yurttan atıldı.	Aydın/Nazilli	14.05.2016
9	Kürt işçileri	Erkek	Tuzla Tersaneler Caddesi'nde işten çıkan işçiler Kürtçe konuştukları gerekçesiyle bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıda Hüseyin Gümüş başından ağır yaralanırken, Selman Gümüş'ün ayağı kırıldı. Olay ile ilgili herhangi bir gelişme olmadı.	Tuzla	28.08.2016
10	Mehmet Aytaç	Erkek	Abisiyle konuşurken "Yeni şantiyede rahat edemiyorum. Benim doğulu olmamı hazmedemiyorlar, dışlıyorlar. Burada rahat	İstanbul/ 3.havalimanı inşaatı	31.08.2016

			değilim” diyen işçi birkaç gün sonra şantiyedeki odasında yakılarak öldürüldü. Abisi olayın siyasi olduğunu belirtiyor.		
11	Mehmet Aytaç	Erkek	Sosyal medya üzerinden örgütlenecek 'seni burda yaşatmayacağız' diye tehdit eden grup, Mehmet Aytaç'ın aracına pompalı silahlarla saldırıda bulundu.	Çanakkale/Biga	20.12.2016
12	Kürt inşaat işçileri	Erkek	Kütahya'nın Altıntaş ilçesinde baraj inşaatında çalışan Kürt işçiler ırkçı bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıya, Kürt işçilerin “PKK propagandası yaptıkları” gerekçesiyle meşruiyet sağlandı.	Kütahya	18.08.2017
13	Perihan Akın	Kadın	Samsun Terme'de Şanlıurfa'dan gelen tarım işçilerinin kaldığı çadıra, karşı mahalleden tüfeklerle ateş açıldı. Saldırı da 36 yaşındaki Perihan Akın yaşamını yitirdi, Nurcan Partak ise yaralandı.	Samsun/Terme	07.09.2017
14	Hatun Tuğluk	Kadın	Ankara'da gömüldükten sonra, ırkçılar tarafından "Burada Şehit mezarları var, Ermeniler ve PKK'liler buraya gömülemez diye mezarından çıkarılıp Dersim'e götürülmek zorunda kaldı.	Ankara	13.09.2017
15	M.Seçkin	Kadın	Abisinin (HPG'li R.S.) taziyesine gidip döndükten sonra, siz teröristsiniz diye tehdit edilip hakkında soruşturma açılınca okulu bırakmak zorunda kaldı.	Erzincan	14.11.2017
16	isim yok	Erkek	Bir inşaat işçisi, Kürtçe konuştuğu için ırkçılar tarafından darp edildi.	Sivas	10.02.2018
17	Cem Çekil	Erkek	Bursa'da HDP İl Yöneticisi Cem Çekil, ırkçı bir grubun kendisine “PKK'li” diyerek saldırdığını belirtti.	Bursa	09.10.2018
18	Amedspor Futbol Takımı		Maç öncesi marş ve görüntülerle psikolojik olarak baskılanmaya çalışılan futbolcular maç sonrası ırkçı ifadelerle hakaretler edilip darba maruz bırakıldılar	Sakarya	13.10.2018
19	Fikret Aydemir	Erkek	Zorunlu askerlik yaparken Kürtçe konuştuğu için bir grup ırkçı askerın saldırısına uğradı.	Ağrı	10.11.2018
20	Kadri Sakçı (öldürüldü) Burhan Sakçı (yaralandı)	Erkek	Kürt müsünüz sorusuna evet yanıtı verdikleri için komşuları tarafından saldırıya uğradılar. Baba öldü oğul yaralandı.	Sakarya/Hendek	16.12.2018
21	Cizre Spor Erkek futbol Takımı	Erkek	Futbol maçı için Serik'e giden Cizresporlu oyuncular, maç öncesi ırkçı sloganlara maruz bırakılıp maç sonunda ise darp edildiler. 4 sporcu yaralandı	Antalya Serik	17.02.2019
22	1955 Batman Belediyesi Spor Kadın Futbol Takımı	Kadın	Saha içinde Kürtçe konuştukları için ırkçı saldırı ve sataşmalara maruz bırakıldılar	Kayseri	09.06.2019

23	Kürt Turistler		Trabzon Uzungöl'de, 'Kürdistan' yazılı atkıyla fotoğraf çekilmek isteyen Kürt turistler, çevredekilerin saldırısına maruz kaldı. Linç edilen Kürtlerden dokuzu gözaltına alınırken, saldırganlara herhangi bir işlem yapılmadı. Gözaltındaki dokuz kişinin sınır dışı edileceği açıklandı.	Trabzon	19.07.2019
24	Mehmet Balaban	Erkek	Hapishanedeki infaz koruma memurları tarafından 'sen teröristsin, pis Kürtler, yaşamaya hakkınız yok.' denilerek işkence, kötü muamele, hakaret ve tehditlere maruz kalmaktadır. Buna karşılık ağzını dikerek açlık grevine başlamıştır	Tekirdağ 2 Nolu T Tipi C.evi	31.08.2019
25	Mehmet A.K.	Erkek	Amedspor-Sarıyer maçına giderken Sarıyer taraftarları tarafından önü kesilen Mehmet A. K. isimli Amedspor taraftarı, "Kürt müsün?" sorusuna "Evet" cevabı vermesi üzerine linç edildi.	İstanbul/Sarıyer	05.10.2019
26	Ekrem Yaşlı	Erkek	Ekrem Yaşlı göz ameliyatı olan eşine refakatçilik yaparken Türkçe bilmeyen eşiyile Kürtçe konuştu. Aynı odada bulunan başka hastanın yakını Kürtçe konuşmalarına tepki göstererek, "Burası Türkiye Cumhuriyeti Devleti" diyerek odadan çıktı. Soda şişesi ile odaya geri gelen diğer hasta yakını, Ekrem Yaşlı'ya şişeyi fırlattı. Kafasından yaralanan Yaşlı, aynı hastanede tedavi altına alındı.	Çanakkale	15.10.2019
27	Şirin Tosun	Erkek	21 plakalı aracın durdurulması ardından Kürtçe selamlaştıklarını gören 6 kişinin silahlı saldırısına uğradı. Saldırganların "Niye Kürtçe konuşuyorsunuz" diyerek açtığı ateş sonucu, Tosun başından vurulurken, 3 el ateş açılan arkadaşı M.Z. ise yara almadan kurtulmayı başararak, bir eve sığındı.	Sakarya/Karasu	21.10.2019
28	3 öğrenci	Erkek	KYK yurdundaki 3 Kürt öğrenci 'burada Kürt ve HDP'li istemiyoruz deyip 20 kadar ülkücü tarafından linç edildi. Öğrenciler okulu bırakmak zorunda kaldı	Antalya	01.11.2019
29	Barış Çakan	Erkek	Kürtçe müzik dinlediği için sokakta 3 kişi tarafından bıçaklanarak öldürüldü	Ankara	31.05.2020
30	Osman İnan	Erkek	S. Demirtaş'ın fotoğrafını paylaştığı için kaldığı konteynıra 50/60 kişi tarafından saldırıldı ve akabinde kendisiyle çalışan diğer 20 Kürt işçi ile birlikte şehirden çıkarıldılar. Gerekçe ise Kürtlerin Terörist olması.	Giresun	13.06.2020

31	Orman İşçileri		Kürt oldukları gerekçesiyle 'ayak bastı' parası talep edilen ve ödemeyi kabul etmedikleri için ırkçı gruplarca linç edilmeye çalışılan işçiler çalıştıkları yeri terk etmek zorunda bırakıldı.	Yozgat	21.07.2020
32	Mevsimlik İşçiler		Mevsimlik fındık işçileri, bahçe sahibi ve köylüler tarafından ırkçı söylemlerle saldırıya maruz bırakıldılar. Olayın akabinde işçiler memleketlerine geri dönmek zorunda kaldı	Sakarya	04.09.2020
33	Çetin Doğan	Erkek	Askerlik yaptığı kışlada sohbet esnasında 'keşke Kürtçe eğitim alabilseydim' dediği için yanındaki iki asker tarafından ağır bir şekilde darp edilip hakarete maruz bırakıldı.	Edirne	14.09.2020
34	İsmet Tuna	Erkek	Otobüste annesi ile Kürtçe konuştuğu için otobüs muavini tarafından saldırıya maruz bırakıldı.	Kocaeli	12.12.2020
35	Fırat Polat	Erkek	Askerlik yaptığı sırada Kürtçe bir şarkıyı kendi tarzıyla söyleyerek sosyal medyada paylaşan Fırat Polat, soruşturmaya tabi tutuldu.	Adana	12.12.2020
36	Sabır Söyü	Erkek	Evime giderken, yolda arkadaşımınla telefonla konuşuyordum. Ahmet Bedevi sokağında bulunan تنها bir yerden geçerken 2 kişi yanıma geldi ve bana ' Ne diyorsun sen' diye tepki gösterdiler. Ben de arkadaşımınla telefonda Kürtçe konuşuyordum. Telefonu kapattım sonra onlara ne oldu sizi anlamadım dedim. Bana 'Sen Türkçe konuş seni anlamıyoruz' dediler. Bana küfür ettiler, laf dalaşına girdik. Bana 'Ne mutlu Türküm diyene diyeceksin ya da defolup gideceksin' söylemlerinde bulundular. Ardından beni darp ettiler.	Manisa/Şehzadele r	15.12.2020
37	Dedeoğlu ailesi		"Biz ülkücüyüz, sizi burada yaşatmayacağız" diyerek 7 kişilik Karslı Dedeoğlu ailesinin evini basan saldırganlar, aile bireylerini bıçak, taş ve sopalarla darp etti. Saldırı sonucu aile bireylerinden Metin Dedeoğlu, beyin kanaması geçirdi, diğer aile üyeleri ise ağır yaralandı.	Konya	12.05.2021
38	Hewler'den Mersin'e gelen aile		Adama ve 12-13 yaşlarındaki erkek çocuğuna taşlarla saldırdılar ve taşlarla kafalarına vurdular. Adam bariyerlere doğru savrulurken bayıldı. Adamı uçurumdan atmaya çalıştılar. Bozkurt işareti yapıp, Kürtlere küfür edince, ırkçı bir saldırı olduğunu anladım. 5 dakika boyunca Kürtlere küfürler savurdular.	Mersin	14.05.2021
39	Deniz Poyraz	Kadın	HDP il binasında ırkçı bir kişi tarafından katledildi.	İzmir	17.06.2021

40	Mevsimlik İşçiler		Diyarbakır ve Mardin'den Afyon'a mevsimlik tarım işçisi olarak giden işçiler, Kürtçe konuştukları için 'terörist' denilerek ırkçı saldırıya uğradı. Saldırıda 2'si Kadın 7 kişi yaralandı.	Afyon	19.07.2021
41	Karşlı aile		Karşlı Kürt aileye ırkçı saldırı düzenlendi, 4 kişi yaralandı	Ankara/Altındağ	20.07.2021
42	Hakim Dal	Erkek	Çarıklıköy'de 20 yıldır ikamet eden Diyarbakırlı aileye ırkçı saldırı gerçekleşti. En az 60 kişi olan ırkçı grup, Kürt aileye silahla saldırdı. Saldırıda aile fertlerinden Hakim Dal (43) öldürüldü. Karahüyük'de yaşayan saldırgan grubun daha önce de aileyi defalarca kez tehdit ettiği öğrenildi.	Konya	21.07.2021
43	Z.D.	Kadın	Eşinden ayrılan ve 5 çocuğuyla yaşayan kadın, 'pis Kürtler, teröristler, Kürtleri burada istemiyoruz' denilerek saldırıya uğradı. Aile saldırı sonrası evlerini terk etmek zorunda kaldı	Ankara/Elmadağ	28.07.2021
44	Dedeoğlu ailesi		Daha önce saldırıya uğrayan aile, aynı saldırganlar tarafından evlerinde saldırıya uğradı,7 kişi öldürüldü	Konya/Meram	30.07.2021
45	Mevsimlik İşçiler (Kurğa ailesi)		Bu grup, aileye, 'Siz Kürt'sünüz sizi burada istemiyoruz. Size yarın akşama kadar süre veriyoruz. Yarın akşam Elmalı'yı terk etmezseniz, sizi ailenizle birlikte yakacağız' dediler. Bugün de tekrar gelip saldırdılar. 2 kez saldırı yapıldı. Bu kişiler köylüdür ama kendilerine 'ülkücüyüm' diyorlar. Köy muhtarı bu olayı kışkırtıyor. Onlar, 'buradan gidecek' diyor. Aile bu saat itibariyle köyü terk etti" ifadelerini kullandı.	Antalya/Elmalı	01.08.2021

Yukarıdaki tabloda 13 Mart 2015 ile 1 Ağustos 2021 tarihleri arasında basına yansımış olan, fiziki yönelim içeren 45 olay listelenmiştir. Bu olaylarda kadın ve çocuklar dahil olmak üzere 100'ü aşkın insanın Kürt kimliğine sahip olduğu gerekçesiyle ırkçılık bağlamında hakaret, haksızlık, nefret söylemi, linç, darp ve ölüm gibi durumlara maruz bırakılmış olduğu işlenmiştir.

Bu haberlere konu olan olaylarda en az 6 ailenin (ailelerde kaç kişi olduğu bilinmemekte) ikamet ettikleri ya da mevsimlik işçi olarak çalışmaya gittikleri kentlerde saldırıya uğradığı, bu saldırılarda birçok ölümün ve yaralanmanın gerçekleştiği belirtilmektedir. Aynı zamanda söz konusu 45 olay içerisinde (aileler dışında) saldırıya uğrayan kişilerden en az 7'sinin kadın olduğu görülmektedir. Haber içeriklerinde saldırganların bazı ailelere defalarca saldırdıkları söylenirken, aynı zamanda saldırganların ırkçı söylemleri şahitlerden veya mağdurların dilinden aktarılmaktadır. Yaşanan olaylardan sonra saldırganların herhangi bir yaptırıma maruz kalıp kalmadığına

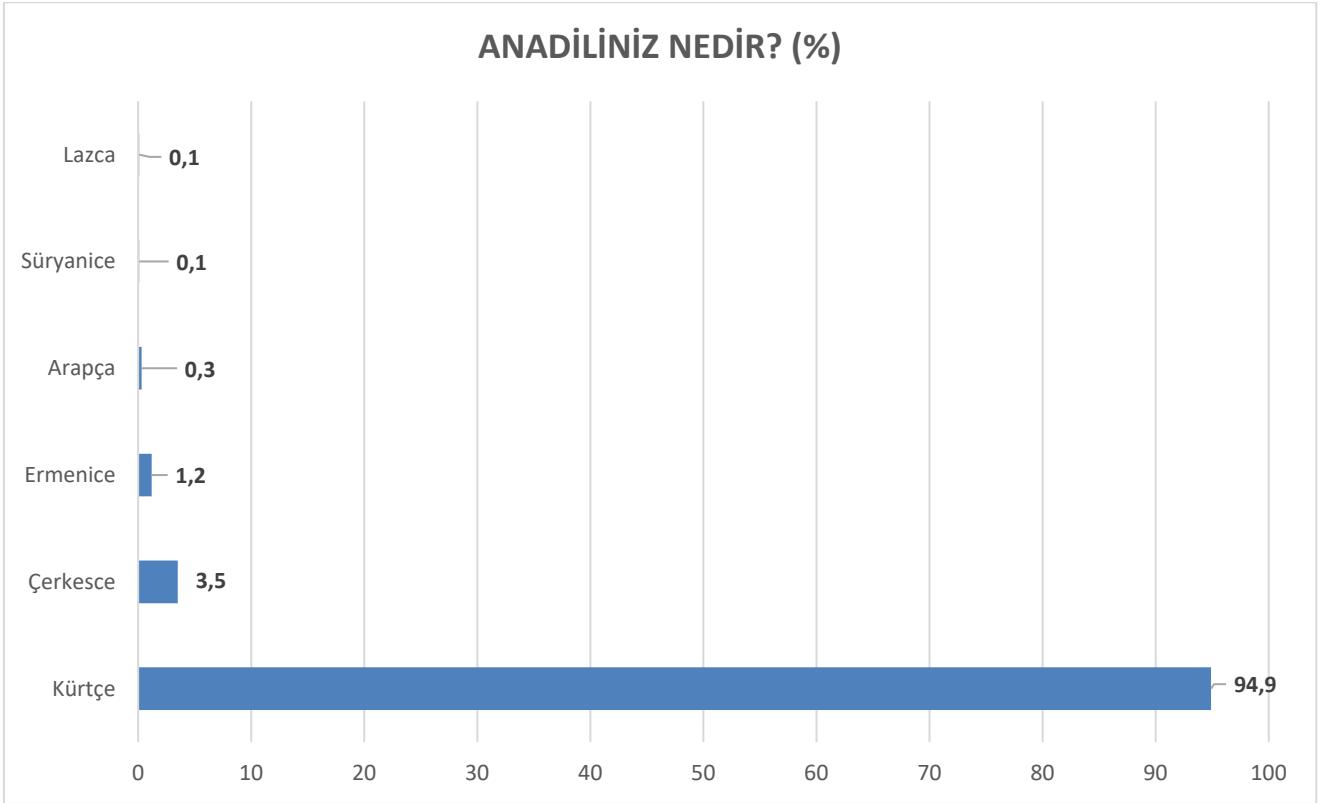
ilişkin haber içerikleri basında çok az yer almaktadır. Yapılan haberlere göre ise birçok saldırganın yargılanma sonucunda tahliye veya beraat ettiği bildirilmektedir.

II.BÖLÜM

Sosyo Politik Saha Araştırmaları Merkezinin Şubat 2021 tarihinde, Türkiye'nin tüm bölgelerini kapsayan 42 kentte, 1476 görüşmecinin katılımıyla gerçekleştirdiği saha araştırması raporu dil ve kimlik bağlamında yansıyan ayrımcılık hallerine dair güçlü veriler sunmaktadır. (<https://sahamerkezi.org/turkce-disinda-kullanilan-anadillere-dair-saha-arastirma-raporu-subat-2021/>)

Kimliğin önemli gösterenlerinde olan farklı dil, giyim ve gündelik folklorik/kültürel öğelerinden kaynaklı yaklaşımlardan Kürt kimliğine sahip yurttaşların etkilenimlerini, eğilim ve taleplerini konu alan çalışmanın verileri oldukça yaygın bir ayrımcılık, dışlanma ve güvensizleşme haline işaret etmiştir. Çalışmadan alınan birkaç tablo ve grafik konunun boyutlarına dair önemli veriler içermektedir;

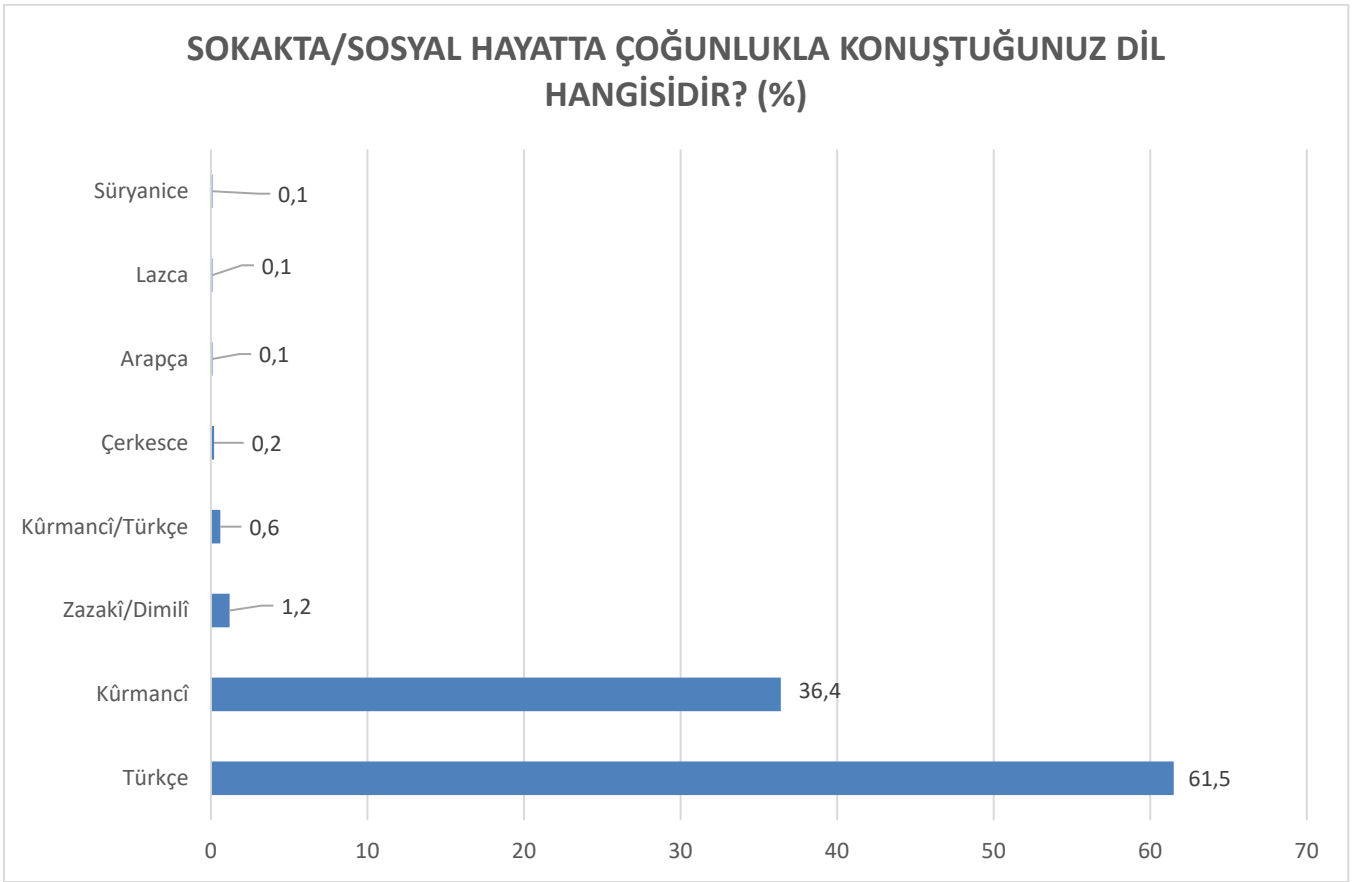
(Tablo-2)

Araştırmada yer alan katılımcıların %94,9'u anadilinin Kürtçe olduğunu belirtmiştir. Anadili Çerkesce, Ermenice, Arapça, Süryanice ve Lazca olan katılımcılarda çalışmada yer almıştır.

(Tablo-3)

Araştırma grubunda yer alan görüşmecilere anadil kapsamında “Sokakta veya sosyal hayatta çoğunlukla konuştuğunuz dil hangisidir?” sorusu yöneltilmiştir. Buna göre %94,9 Kürtçe anadiline sahip olan araştırma grubunun %61,5’i sokakta veya sosyal hayatta Türkçe, %36,4’ü Kurmancî konuştuğunu belirtmiştir. Ayrıca sadece %1,2’sinin Zazakî/Dimilkî konuştuğunu belirtmesi dikkat çekmiştir.

(Tablo-4)

TABLO-4				
	Anadilinizi Kullanmaktan Kaynaklı Ayrımcılığa Maruz Kaldığınızı Düşünüyor Musunuz?			
	Hiçbir Zaman	Nadiren	Ara sıra	Çoğunlukla
Devlet Dairelerinde	5,3	8,6	14,1	72
Sosyal Çevrenizde	21,3	27,7	31,9	19
Sosyal Medyada	12,4	26,7	29,8	31,1
İş Ortamınızda	21,8	24,2	22,1	32
Yaşadığınız Kentte	24,6	28,2	23,2	24

Araştırma grubunda yer alan görüşmecilere ayrımcılığın sosyal hayattaki yansımalarına yönelik çeşitli alanlar sıralanarak, bu alanlarda “Anadilinizi kullanmaktan kaynaklı ayrımcılığa maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz?” sorusu sorulmuştur. Buna göre sıralanan alanlar şöyledir:

Devlet dairelerinde; katılımcıların sadece %5,3’ü “Hiçbir Zaman” resmi dairelerde ayrımcılığa maruz kalmadığını belirtirken geriye kalan toplamda %94,7’si, çeşitli derecelerde, anadilinden dolayı ayrımcılığa maruz kaldığını bildirmiştir.

Sosyal çevresinde; katılımcıların %21,3’ü “Hiçbir Zaman” ayrımcılığa maruz kalmadığını belirtirken, %27,7’si “Nadiren”, %31,9’u “Ara Sıra”, %19’u “Çoğunlukla” ayrımcılığa maruz kaldığını söylemiştir.

Sosyal medyada; katılımcıların %12,4’ü “Hiçbir Zaman” ayrımcılığa maruz kalmadığını belirtirken, %26,7’si “Nadiren”, %29,8’i “Ara Sıra”, %31,1’i “Çoğunlukla” ayrımcılığa maruz kaldığını bildirmiştir.

İş ortamında; katılımcıların %21,8’i “Hiçbir Zaman” ayrımcılığa maruz kalmadığını bildirirken, %24,2’si “Nadiren”, %22,1’i “Ara Sıra”, %32’si “Çoğunlukla” ayrımcılığa maruz kaldığını belirtmiştir.

Yaşadığı kentte; katılımcıların %24,6’sı “Hiçbir Zaman” ayrımcılığa maruz kalmadığını belirtirken , %28,2’si “Nadiren”, %23,2’si “Ara Sıra”, %24’ü “Çoğunlukla” ayrımcılığa maruz kaldığını söylemiştir.

(Tablo-5)

Aşağıdaki Kimlik Gösterenleri Nedeni ile Ayrımcılığa Uğrama Oranları				
	Çoğunlukla	Ara Sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman
Giyim/Kuşam/Tarz Gibi Kültürel/Folklorik Özelliklerinizden Dolayı	32%	24,20%	16,60%	22,30%
Sözlü ve Edebi Anlatılar Gibi Kültürel/Folklorik Özelliklerinizden Dolayı	33,50%	28,40%	%17,7%	15,70%
Düğün/Nişan/Söz/Yas ve Taziye Gibi Kültürel/Folklorik Özelliklerinizden Dolayı	23,40%	30,20%	18,60%	22,60%
Müzik/Tiyatro/Gösteri/ Gibi Kültürel/Folklorik Özelliklerinizden Dolayı	40,30%	24,70%	15,60%	15%

Araştırmada görüşmecilere etnik kimlikleri ile ilişkili kimi özellikler sıralanarak “Ayrımcılığa uğradığınızı düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Buna göre sıralanan özellikler ve gelen yanıtlar şöyledir;

Katılımcıların Giyim/Kuşam/Tarz Gibi Kültürel/Folklorik Özelliklerinizden Dolayı **%22,3’ü** Hiçbir zaman ayrımcılığa uğramadığını belirtirken **%16,6’sı** “Nadiren”, **%24,2’si** “Ara Sıra”, **%32’si** “Çoğunlukla” yanıtlarını vermişlerdir.

Katılımcıların Sözlü ve Edebi Anlatılar Gibi Kültürel/Folklorik Özelliklerinizden Dolayı **%15,7’si** Hiçbir zaman ayrımcılığa uğramadığını belirtirken **%17,7’si** “Nadiren”, **%28,4’ü** “Ara Sıra”, **%33,5’i** “Çoğunlukla” yanıtlarını vermişlerdir.

Katılımcıların Düğün/Nişan/Söz/Yas ve Taziye Gibi Kültürel/Folklorik Özelliklerinizden Dolayı **%22,6’sı** Hiçbir zaman ayrımcılığa uğramadığını belirtirken **%18,6’sı** “Nadiren”, **%30,2’si** “Ara Sıra”, **%23,4’ü** “Çoğunlukla” yanıtlarını vermişlerdir.

Katılımcıların Müzik/Tiyatro/Gösteri/ Gibi Kültürel/Folklorik Özelliklerinizden Dolayı **%15’i** Hiçbir zaman ayrımcılığa uğramadığını belirtirken **%15,6’sı** “Nadiren”, **%24,7’si** “Ara Sıra”, **%40,3’ü** “Çoğunlukla” yanıtlarını vermişlerdir.

(Tablo-6)

Anadilini Kullanırken Kendini Tedirgin Hissetme Oranları			
	Evet	Hayır	Kısmen
Devlet Dairelerinde	67,90%	11,90%	19,50%
Sokakta	23,70%	47,00%	25,80%
Sağlık Kurumlarında	56,70%	17,90%	23,90%
Eğitim Kurumlarında	63,20%	15,20%	20,10%
Toplu Taşımada	39,50%	33,80%	25,30%
Sosyal Medyada	26,40%	42%	29,30%
İş ortamında	31%	40%	25,70%

Not: Tabloda bu soruya yanıt vermeyenlerin oranları eklenmemiştir.

Araştırma grubunda yer alan görüşmecilere çeşitli kamusal alanlar sıralanarak buralarda “Anadilinizi kullanırken tedirginlik hissediyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Buna göre sıralanan kamusal alanlar ve oranları şöyledir:

Devlet Dairelerinde; Katılımcıların %67,9’u Evet, %11,9’u Hayır ve %19,5’i Kısmen yanıtını vermiştir.

Sokakta; Katılımcıların %23,7’si Evet, %47’si Hayır ve %25,8’i Kısmen yanıtını vermiştir.

Sağlık Kurumlarında; Katılımcıların %56,7’si Evet, %17,9’u Hayır ve %23,9’u Kısmen yanıtını vermiştir.

Eğitim Kurumlarında; Katılımcıların %63,2’si Evet, %15,2’si Hayır ve %20,1’i Kısmen yanıtını vermiştir.

Toplu Taşımada; Katılımcıların %39,5’i Evet, %33,8’i Hayır ve %25,3’ü Kısmen yanıtını vermiştir.

Sosyal Medyada; Katılımcıların %26,4’ü, %42’si Hayır ve %29,3’ü Kısmen yanıtını vermiştir.

İş Ortamında; Katılımcıların %31’i Evet, %40’ı Hayır ve %25,7’si Kısmen yanıtını vermiştir.

[Araştırma raporunun linkine buradan web sitemiz aracılığıyla ulaşabilirsiniz](#)